

ISSN 2524-0986

 iScience

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выпуск 8(28)
Часть 2

Переяслав-Хмельницкий
2017

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 8(28)
Часть 2

Август 2017 г.

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выходит –12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Кошур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Боголиб Т.М.	д-р экон. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смирнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.А.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире: XXVIII Междунар. научн. конф., 26-27 августа 2017 г., Переяслав-Хмельницкий. // Сб. научных трудов - Переяслав-Хмельницкий, 2017. - Вып. 8(28), ч. 2 – 149 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերեն

В сборнике представлены результаты актуальных научных исследований ученых, докторантов, преподавателей, аспирантов и студентов - участников Международной научной конференции "**Актуальные научные исследования в современном мире**" (Переяслав-Хмельницкий, 26-27 августа 2017 г.).

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: АРХИТЕКТУРА

**Бегунова Юлия Геннадиевна, Тешина Лидия Олеговна,
Ткач Наталия Алексеевна, Саньков Петр Николаевич
(Днепр, Украина)**

ДИЗАЙН ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ – РАЗВИТИЕ И ТЕНДЕНЦИИ..... 6

СЕКЦИЯ: КУЛЬТУРОЛОГИЯ

**Крупа Інна Петрівна, Козловський Євген Вікторович
(Київ, Україна)**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
ПРОЦЕСІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ..... 9

СЕКЦИЯ: ПЕДАГОГИКА

**Аюпова Гульбагира Каирбековна, Галиева Бахыт Хасеновна
(Астана, Казахстан)**

О ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОМ ПОДХОДЕ В ОБУЧЕНИИ
РУССКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ПОЛИЯЗЫЧИЯ..... 15

Гатауов Таир Талгатович (Астана, Республика Казахстан)
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МУЖСКОГО ИСПОЛНИТЕЛЬСТВА В
БАЛЕТНЫХ ТЕАТРАХ И УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ КАЗАХСТАНА..... 20

**Кротова Оксана Георгиевна, Борисова Лена Павловна
(Якутск, Россия)**
ФОРМИРОВАНИЕ КУЛЬТУРЫ МЕЖНАЦИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ
УЧАЩИХСЯ МЛАДШИХ КЛАССОВ В ПРОЦЕССЕ ВНЕУЧЕБНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ..... 25

Лаврентьев Сергей Юрьевич (Йошкар-Ола, Россия)
ФОРМИРОВАНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СТУДЕНТА ВУЗА С
ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕМЕНТОВ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ
LMS MOODLE..... 31

**Арутюнян Марианна Рубеновна, Овян Гоар Робертовна
(Ереван, Республика Армения)**
РОЛЬ ЭРГОТЕРАПЕВТИЧЕСКОГО ВМЕШАТЕЛЬСТВА В СИСТЕМЕ
ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И В ДЕЛЕ СОЗДАНИЯ
ДОСТУПНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ..... 35

**Нелунова Елена Денисовна, Сыромятникова Альбина Васильевна
(Якутск, Россия)**
МЕТАПРЕДМЕТНЫЙ ПОДХОД В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ
ЯЗЫКОВ..... 38

Рубас А.А., Садиева Д.В. (Астана, Казахстан)
ГРАМОТНОСТЬ ЧТЕНИЯ В КАЗАХСТАНСКОМ ОБРАЗОВАНИИ: ЦЕЛИ
И ЗАДАЧИ..... 42

Чорнобрива Наталя Василівна (Рокитне, Україна)
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФЕЛЬДШЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ
ІНФОРМАТИЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ..... 47

Семенова Ольга Андреевна (Ставрополь, России) МЕДИЦИНСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И ПРОФЕССИОНАЛИЗМ ВРАЧА: МНЕНИЕ СТУДЕНТОВ.....	50
---	----

СЕКЦИЯ: ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Федотова Маргарита Николаевна (Саранск, Россия) РОЛЬ СЕМЬИ В ФОРМИРОВАНИИ САМООЦЕНКИ РЕБЕНКА.....	54
Федотова Маргарита Николаевна (Саранск, Россия) СОЦИАЛЬНАЯ АДАПТАЦИЯ ДЕТЕЙ.....	57

СЕКЦИЯ: ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Benčíč Stanislav (Bratislava, Slovakia) THE DETECTIVE ROLE OF LINGUISTICS IN AUTHORSHIP'S CONFIRMATION IN MEDIA AND LITERATURE.....	59
Элтай Аманжол Дүйсенбайұлы, Айтуғанова Саулеш Шамшақызы (Астана, Қазақстан) БҰҚАР ТОЛҒАУЛАРЫНДАҒЫ ДІН ЖӘНЕ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ТАНЫМ....	64
Єфименко Тетяна Миколаївна (Миколаїв, Україна) ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ПРИРОДА» В ГОТИЧНОМУ РОМАНІ АННІ РАДКЛІФ «ТАЙНИ УДОЛЬФСЬКОГО ЗАМКУ».....	69
Жұбатыр Темірлан Жоламанұлы, Сүлейменова Бақыт Наурызбаевна (Астана, Қазақстан) ҚР ӘСКЕРИ-ТЕҢІЗ КҮШТЕРІНІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ, ДАМУЫ ЖӘНЕ ЛЕКСИКАДАҒЫ АТАЛУ КӨРІСІНІ.....	74
Козлова Алла Григорьевна (Харьков, Украина) БОРИС ЧИЧИБАБИН В СУДЬБЕ И ТВОРЧЕСТВЕ ЗИНОВИЯ ВАЛЬШОНКА.....	80
Кузнецова Ирина Николаевна (Астана, Казахстан) ПРОНИКНОВЕНИЕ ЗАИМСТВАНИЙ-АНГЛИЦИЗМОВ В СОВРЕМЕННЫЙ РУССКИЙ ЯЗЫК.....	86
Сергуніна Тетяна Олександрівна (Тернопіль, Україна) ПРЕДМЕТНА КАРТИНА СВІТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ПРЕДСТАВЛЕНА У «СЛОВАРІ» Б. ГРИНЧЕНКА.....	92
Соснова Валентина Анатоліївна (Кам'янське, Україна) КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВНЗ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ.....	98
Шигуров Виктор Васильевич, Шигурова Татьяна Алексеевна (Саранск, Россия) ГИБРИДНЫЕ, СУБСТАНТИВНО-МОДАЛЬНЫЕ СТРУКТУРЫ В КОНТЕКСТЕ МОДАЛЯЦИИ И АДВЕРБИАЛИЗАЦИИ.....	102
Абилхамитқызы Рысгүл, Дәлелбекқызы Ақмарал (Астана, Қазақстан) МИФОПОЭТИКАЛЫҚ ПЕРСОНОСФЕРАНЫҢ АРХЕТИПТІК НЕГІЗДЕРІ Sazanovich Larissa Viktorivna (Zaporizhzhya, Ukraine) GLOBALIZATION VIA ENGLISH.....	107
	112

**Patsan V.O. (Archbishop Eulogius of Novomoskovsk)
(Dnipro, Ukraine)**

THE CRITERIA TO BE APPLIED TO TRANSLATING THE BIBLE:
RECENT THEORETICAL APPROACHES TO THE SOLUTION OF THE
PROBLEM..... 115

Власенко Наталія Іванівна (Дніпро, Україна)

БІЛЯ ВИТОКІВ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ ПОЕТИКИ:
ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ДЕМІУРГІЇ
В ЛІТЕРАТУРНІЙ ДУМЦІ РАНЬОГО ВІДРОДЖЕННЯ..... 128

Гоменюк Аліна Володимирівна (Дніпро, Україна)

ЖАНРОВО-ГЕНЕТИЧНА ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ КОМІЧНОГО МОДУСУ
У ФОРМУВАННІ АНГЛІЙСЬКОГО РОМАНУ ВІДРОДЖЕННЯ:
ПЕРЕДУМОВИ ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОМУ ДИСКУРСІ..... 135

СЕКЦИЯ: ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ**Дәлелбекқызы А., Әбілхамитқызы Р. (Астана, Қазақстан)**

ҰЛТ МЕНТАЛИТЕТІНІҢ ПАРАДИГМАЛАРЫ..... 141

ИНФОРМАЦИЯ О СЛЕДУЮЩЕЙ КОНФЕРЕНЦИИ..... 147

УДК 811. 161. 2

Сергуніна Тетяна Олександрівна
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
(Тернопіль, Україна)

**ПРЕДМЕТНА КАРТИНА СВІТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ПРЕДСТАВЛЕНА У
«СЛОВАРІ» Б. ГРИНЧЕНКА**

Анотація. Стаття написана у руслі лінгвокультурологічних досліджень, зокрема, вияснення ролі словників у відображенні національної мовної картини світу народу. Дана класифікація предметних назв, представлених у «Словарі» на літеру А, і детальніше розглянуто лексико-семантичну групу іменників, які є найменуваннями конкретних предметів.

Ключові слова: картина світу, лексико-семантична група, іменник, запозичення, етимологічний аналіз, найменування предметів.

Сергуніна Т.А.
Тернопольский национальный педагогический университет
имени Владимира Гнатюка
(Тернополь, Украина)

**ПРЕДМЕТНАЯ КАРТИНА МИРА УКРАИНСКОГО НАРОДА,
ПРЕДСТАВЛЕННАЯ В «СЛОВАРЕ» Б. ГРИНЧЕНКО**

Аннотація. Стаття написана в руслі лінгвокультурологічних досліджень, в частині, виявлення ролі словарей в отображенні національної мовної картини світу народу. Дана класифікація предметних назв, представлених в «Словаре» на букву А, і детальніше розглянуто лексико-семантичну групу іменників, які є найменуваннями конкретних предметів.

Ключевые слова: картина мира, лексико-семантическая группа, имя существительное, заимствования, этимологический анализ, наименования предметов.

Sergunina Tatiana
Ternopil National Pedagogical University the name of V. Gnatyuk
(Ternopil, Ukraine)

**SUBJECT PICTURE OF THE WORLD OF THE UKRAINIAN PEOPLE,
PRESENTED IN THE "DICTIONARY" BY B. GRINCHENKO**

Annotation. The article is written in the context of linguocultural studies, in particular, the clarification of the role of dictionaries in reflecting the national language picture of the world. Done the classification of subject names, presented in the Dictionary in letter A, and more in detail lexical-semantic group of nouns, which are the names of specific subjects.

Keywords: *World picture, lexico-semantic group, noun, borrowing, etymological analysis, naming of subjects.*

Величезною є роль мови у пізнанні світу. В процесі взаємодії різних мов відбувається «накладання» картин світу різних народів, тобто кола, які, по Гумбольдту, утворюють різні мови світу, дуже часто перетинаються: «Пізнання світу залежить від мови, оскільки вона не безпосередньо відображає світ, а інтерпретує його. Отже, в кожній мові закладено своє світобачення, і вона стає посередником між людиною та зовнішнім світом. Мова ніби описує навколо людини зачароване коло, вийти з якого можливо лише вступивши в інше коло, тобто вивчивши іншу мову» [1, с. 47].

Тлумачні словники відіграють велику роль у відображенні лексичної картини світу кожного народу. Зокрема, усіма вченими визнана роль «Словаря української мови» Бориса Грінченка, який зафіксував лексичний фонд живої української мови кінця XIX – початку XX ст. Його заслужено називають енциклопедією українського життя. Нашим завданням було висвітлення ролі іменників у створенні національної мовної картини світу. Бо саме іменники як «ядро» лексики мови відображають предметно-понятійну систему мислення та мови нації, специфіку найменувань явищ оточуючого світу народом.

Дослідивши словникові статті на літеру **А** у «Словарі української мови» Б.Д. Грінченка, ми виділили основні лексико-семантичні групи іменників: I. Предмети: 1) приміщення та будови на подвір'ї; 2) назви частин приміщень; 3) предмети побуту; 4) одяг; 5) тканини; 6) знаряддя праці та прилади; 7) назви продуктів та напоїв; 8) хімічні речовини; 9) музичні інструменти; II. Поняття; III. Особи: 1) найменування людей по положенню у суспільстві та трудовій діяльності; 2) назви людей по місцю проживання; 3) біблійні імена; 4) імена-характеристики; 5) імена людей; 6) назви груп людей; IV. Культурологічні назви: 1) географічні назви; 2) види людських поселень; 3) сакральна лексика; 4) наукові назви; 5) назви ділових паперів; 6) військова термінологія; 7) одиниці виміру; 8) мистецька лексика; V. Природа: 1. Флора та фауна: 1) рослини; 2) тварини; 3) птахи; 4) риби; 2. Корисні копалини: камені, мінерали. Враховуючи малий обсяг статті, ми розглянемо тільки одну лексико-семантичну групу іменників. Іменники, які є **найменуваннями предметів**, ми поділили на **9 підгруп**.

1. Приміщення та будови на подвір'ї. 1) Назви приміщень. До цієї підгрупи можна віднести назви державних установ: наукових, медичних та місць позбавлення волі. Наприклад: *апті́ка* – (*аптека*); *академія*, *арештантська*, *абáхта* (*гауптвахта*, *караульня*) та ін. 2) Назви будівель на подвір'ї, наприклад: *альта́на*, *і альта́нка* («Бесѣдка садовая») [2, с. 6]. Це слово означає «Покрита зверху легка будівля в саду, парку і т.ін. для відпочинку й захисту від сонця, дощу» [3, с. 23]. В етимологічному словнику це слово пояснюється як «бесідка, балкон». Слово *altana*, *altanka* – через польську мову запозичено з німецької. Німецьке *Altán* «балкон» походить від латинського *altana* «тераса на даху», яке зводиться до латинського *altus* – високий [4, с. 65]. Таким чином, в українській мовній картині світу слово *альтанка* втратило свою внутрішню форму через подвійне запозичення. В латинській мові воно означало «тераса на даху», які будувались на домах заможних людей у країнах із жарким кліматом. У німецькій мові це слово

іменувала вже місцеві реалії: доми будувались із балконами, на які можна було вийти і споглядати згори (*altus* – високий) на вулицю. У польській мові це слово вже осмислювалось як бесідка (або балкон). Бесідка – це вже окрема будівля у садку, яку будували і на Україні. Разом із запозиченням самої будівлі у поляків змінилась і семантика слова.

Слово **амбар** (*амбарь*) – «Амбарь, отдѣльно отъ жилаго помѣщенія стоящая кладовая» [2, с. 7]. У даному випадку українською мовою запозичена як назва тюркського походження, так і денотат (будівля), що відповідає українській картині світу. **Агел** (у другому значенні) – «Круглая небольшая загородка, составленная изъ отдѣльныхъ стѣнокъ плетня и кольевъ, — для помѣщенія части овецъ» [2, с. 3]. У цьому значенні – «кругла загорода для овецъ» – це слово пішло від тюркських мов. Ми знаємо, що тюркські племена були кочовими і займались тваринництвом. Тому багато слів, пов'язаних із доглядом за тваринами прийшли до нас із тюркських мов. **Анкер і анкір** «Де ж ти будеш спала? – В анкерю, в пірю» [2, с. 7]. В тлумачному та етимологічному словниках української мови немає цього слова. У словнику М. Фасмера *анкер* визначається як «бочонок» (біля трьох відер). Запозичене з голландського *anker* або з німецького *Anker* [5]. Очевидно, що Б.Д. Грінченко наводить діалектне значення цього слова (як дуже мале приміщення). **Арена** – «Арена, поприще, мѣсто для состязанія» [2, с. 9]. Це пізніє запозичення з латинської мови, можливо, через польську або російську.

2. Назви частин приміщень. Такі назви представлені, наприклад, словами: **авдиторія** (*аудиторія*) – латинського походження; **алькір**, **алькірик** – «Отдѣленная перегородкой отъ большой свѣтлиці комнатка, служащая спальней и дѣтской» [2, с. 6]. Вірогідно, що це слово діалектне, бо в етимологічному та тлумачному словниках є тільки слово *альков* із таким значенням. *Альков* – це «ніша для ліжка», заст. *алькоба* – запозичено із французької мови [4, с. 64].

3. Предмети побуту. У словнику представлені назви посуду різномовного походження. Наприклад, **амфора**, «родь греческаго и римскаго кувшина» [2, с. 7]. Це запозичення з латинської мови. Зустрічаються назви бочок різного призначення (для вина та для молока): **антал** – «Боченокъ въ 60 бутылокъ» [2, с. 8]; **ар'яниця** – «Боченокъ для кислаго козьяго молока». У Словнику М. Фасмера *ар'ян* – це "квашене молоко з водою; молочный квас"; оренб. (В.І. Даль), укр. *ар'ян*, заимств. из тюрк. *ajran* [5]. Таким чином, з нашої точки зору, за допомогою суфікса *-иця-* слово *ар'яниця* означає «бочку, у яку наливають кисле молоко» – *ар'ян*.

Кінна упряж представлена словом **арчик** – «Сѣдло». Б. Грінченко підкреслює мордовське походження цього слова [2, с. 10]. У старослов'янській мові було слово *арчакъ* «дерев'яна частина сідла»; у польській мові – *jarczak* «татарське сідло»; запозичене з тюркських мов. Форма з *-ик* виникла в українській мові, очевидно, під впливом слова *орчик* або за співвідношенням типу *хлопчак* – *хлопчик* [4, с. 90 – 91]. **Араші** – «Дышло воловье у двухколесной арбы» [2, с. 9]. Це запозичення з турецької або кримськотатарської мови. Предмети, за допомогою яких ловлять коней, представлені словом **аркан** (у другому значенні). Це «товстий мотузок із зашморгом, яким ловлять коней» – запозичення з тюркських мов через посередництво російської.

У Словарі є назви мілких предметів: **антáба** – «рукоять, рукоятка, ручка». Зменшувальна форма **антáбка** [2, с. 7]. Вірогідно, це діалектне слово, бо відсутнє його толкування у словниках. Друге значення цього слова – «Желѣзная скоба для скръпы» [2, с. 8]. Б.Д. Грінченко вказує, що його використовують у Звенигороді. Існує село Звенигород у Пустомитівському районі Львівської області, і село з такою ж назвою у Бучацькому районі Тернопільської області. **Арапій** – *гара́пник*. Слово гарапник означає «нагай, батіг». Його пов'язують із польським *harap* – (мисливський вигук для відгону собак від здобичі), що походить від німецького *herab* «вниз, додолу» [4, с. 471]. Серед монет наявний **анталіюз** – «Серебряная монета, получившая, путемъ особыхъ приемовъ владѣльца ея, чудесную силу возвращаться къ хозяину (въ нар. повѣрьяхъ)» [12, с. 8]. Етимологія цього слова невідома, воно діалектне. **Аркуш** – «Листъ бумаги, жести» [2, с. 9]. Це слово польського походження (*arkusz*) «будь-яка розпростерта маса (бляхи, вати, паперу) певної міри». Походить від латинського *arcus* «дуга, лук; арка»; значення «одиниця виміру, папір» розвинулось через значення «зігнутий папір, сувій», можливо, від вигляду паперу, що сушиться, або під впливом німецької мови, в якій *Vogel* означає «лук» і «аркуш паперу» [4, с. 86]. Таким чином, хоча звукова оболонка цього слова не змінилася, сам предмет (аркуш паперу) поміняв свою форму у сучасній картині світу (став прямим, а не зігнутим).

4. Одяг. В статтях Словаря на літеру **А**, на жаль є тільки два слова цієї групи іменників. Слово **андарак** зустрічається у словниках Б.Д. Грінченка і В.І. Даля. Обидва автори відносять його до місцевих назв, так як вони називають предмет одягу жінок певної української або російської місцевості. В.І. Даль пояснює це слово як «исподница, юбка, род поневы». У Словнику М. Фасмера *андра́к* також тлумачиться як «нижня крестьянская юбка» [5]. Б.Д. Грінченко тлумачить слово *андра́к* як «Родъ юбки у полѣскихъ женщинъ изъ полосатой шерстяной матеріи» [2, с. 7]. Якщо ми дослідимо етимологію цього слова, то побачимо, яким змістом наповнюються ці слова в українських і російських діалектах. В українському етимологічному словнику воно тлумачиться як «вид спідниці з вовняної смугастої тканини», *ондорак* – «вид жіночого одягу зі зборками на спині». Запозичено з німецької мови через польську: польське *anderak*, *andarak* походить від німецького *Unterrock* «нижня спідниця, утвореного з *unter* «під», спорідненого з праслов'янським *otrъ*, укр. *нутро* і *Рок* «спідниця», спорідненого з давньовісхіднонімецьким *ros*, дієсловом *rokkr*, давньоанглійським *ross* [4, с. 72]. Таким чином, в російську мову це слово прийшло із німецьким значенням «нижня спідниця», в українській мові воно отримало додаткову сему: «вид спідниці з вовняної смугастої тканини», що відповідає українській етнографії. Слово **алтіця** – «Ластовка, вставка подъ мышками гуцульской рубахи» [2, с. 6] – зустрічається тільки у Словарі Б. Грінченка. Тому воно належить до гуцульського діалекту.

5. Тканини. Різновиди тканин представлені у «Словарі» іменниками *адамашка*, *оксамит* та *альтембас*. **Адамáшка**, **адамáшок** – «сорть шелковой матеріи» [2, с. 4]. Це слово через польське посередництво запозичено з середньолатинської мови. **Аксаміт** – «Оксаміт» [2, с. 6]. Оксамит – це тканина з густим коротким ворсом з натурального шовку або штучного волокна – запозичення з грецької мови. **Альте́мбáс** – «Родъ парчи» [2, с. 6]. Згідно етимологічному словнику, це «перська парча»; польське

altembas – запозичення з турецької мови. В сучасній мові замість цього слова вживається слово *парча*.

6. Знряддя праці та прибори. Ця підгрупа представлена у статтях на літеру **А** лише двома словами. Словом **А́ва, айви** – «Родь рыболовной сѣти двойной, при чемь одна сѣть съ большими очками; сѣть ставятъ на нѣкоторое время въ воду, въ ней запутывается рыба» [2, с. 2], очевидно, це слово запозичено через молдавську мову з тюркських мов, і словом **алѣмбик, лѣмбик**. «змеевик, реторта».

7. Назви продуктів та напоїв. У «Словарі» представлені назви хліба: **адзимка** – «Родь хлѣба изъ неквашеннаго тѣста» [2, с. 4] (запозичення з грецької мови – через посередництво румунської); назви супів: **афиня́нка** – «Супъ изъ черники» [2, с. 11]. Б. Грінченко відносить його до гуцульського діалекту. Згідно етимологічному словнику, слова **а́фина** «чорниці» запозичення з румунської мови [4, с. 99]. Назви наливок: **А́грусѣка** – «Наливка изъ крыжовника» [2, с. 4]. З нашої точки зору, це слово утворене в українській мові за допомогою суфікса прикметників *-ів-* і суфікса іменника *-к-* від слова *а́рус*. А́рус (пор. польське *ágres*) – прийшло до нас через польську мову, в якій *agrest* у XV – XVI ст. означало «кисле вино з незрілого винограду». **Айві́вка** – «Наливка изъ айвы» [2, с. 5]. **Айва** – запозичення з кримсько-татарської або турецької мови; кримсько-татарське *айва*, турецьке *ayva* [4, с. 53]. **Афиня́к** – «Наливка на черникъ» [2, с. 11]. Б. Грінченко визначає це слово як гуцульське. **Ар'я́н** – «Кислое козье молоко» [2, с. 11]. **Ар'я́н** – це «козячий кисляк» – запозичення з тюркських мов

8. Хімічні речовини. У Словарі зустрічаються і назви хімічних речовин, серед них: **Андрі́як** – «Опіумъ» [2, с. 7]. Очевидно, що це слово діалектного походження, на що вказує Б. Грінченко (зустрічається у Києві). В етимологічному словнику його немає. **Арші́нник** – «Мышьякъ» [2, с. 10]. **Арсен** – «миш'як (елемент)», **арсѣник** «триокис миш'яку». Засвоєно через польську мову з латинської; лат. *arsenicum* походить від грецького *ἀρσενικόν*, запозиченого з середньоперської мови (**zarnik*) «золотий, золотистий» зв'язане з гебрійським *zarnīkh*, сірійське *zarnikā* «миш'як» [4, с. 87]; **ассафѣ́т** – «Ассафетида (*Asa foetida*), затвердѣвший млечный сокъ корня *Ferula Scorodosma Benth. et Hook u Ferula Northex Boiss*» [2, с. 11]; **атрамент** – «Чернила... Папір, атрамент, перо» [2, с. 11]. **Атрамент** – застаріле слово, що означало «чорнило» – білоруське *атрамант*, словацьке *atrament* – запозичено з латинської мови, можливо, через польську; латинське *ātramentum* походить від слова *āter* «чорний, темний», можливо первісно «обпалений», спорідненого у такому разі з авестійського *ātars̥* «вогонь», *ātrya* – «попіл» [4, с. 97].

9. Музичні інструменти. У словарних статтях на літеру **А** зустрічається лише одна назва музичного інструменту: **«Архва – Арфа»** [2, с. 10]. Це слово засвоєно через польську мову (*harfa*) з німецької (*Hárfe*).

У ході дослідження ми прийшли до висновку, що предметна лексика є невід'ємною складовою частиною національної мовної картини світу українського народу. Вона відображає культурно-історичні зв'язки української мови з європейськими та тюркськими мовами, а також специфічні українські та діалектні найменування, які називають суто українські реалії. В багатьох випадках назви предметів запозичуються в українську мову з інших мов за

допомогою мови-посередника (частіше всього польської, німецької, російської). Таким чином, мовні картини світу активно взаємодіють та «накладаються» одна на одну шляхом запозичення найменувань предметів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. М. П. Кочерган. Загальне мовознавство. / М. П. Кочерган. – К.: Академія, 2006. – 464 с.
2. Грінченко Б.Д. Словарь української мови [Текст] / Гринченко Б. Д. – К.: Ред. ж-ла " Киевская старина", 1907 – А-Ж / Б.Д. Гринченко. – К.: Ред. журнала "Киевская старина", 1907. – XXXX. – 493 с.
3. Тлумачний словник української мови / Укладачі Ковальова Т.В., Коврига Л.П. – Харків: Синтекс, 2005. – 662 с.
4. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Редкол. О.С. Мельничук (головний ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1982. – Т. 1: А – Г / Укл.: Р.В. Болдирев та ін. – 1982. – 632 с.
5. ruslang.ru/index.php?act...vasmer Макс Фасмер. Этимологический словарь русского языка / Перевод с немецкого и дополнения члена-корреспондента АН СССР О.Н. Трубачева. Под редакцией и с предисловием проф. Б.А. Ларина. Издание второе, стереотипное. В четырех томах. – М.: «Прогресс», 1986. Тома I – IV.

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Август 2017 г.

ВЫПУСК 8(28)

Часть 2

Ответственность за новизну и достоверность результатов научного исследования несут авторы

Ответственный за выпуск: Подворная А.А.
Дизайн и верстка: Вовкодав А.М.

Учредитель: ОО "Институт социальной трансформации"
свидетельство о государственной регистрации №1453789 от 17.02.2016 г.

Подписано к печати 28.08.2017.
Формат 60x84 1/16.
Тираж 300 шт. Заказ №042
Изготовитель: ФЛП "Кравченко Я.О."
свидетельство о государственной регистрации В01 №560015
Адрес: 03039, Украина, Киев, просп. В. Лобановского, 119
тел. +38 (044) 561-95-31

Адрес ред. коллегии:
08400, Украина, Киевская обл., г. Переяслав-Хмельницкий,
ул. Богдана Хмельницкого, 18
тел.: +38 (063) 5881858
сайт: <http://iscience.in.ua>
e-mail: iscience.in.ua@gmail.com

